

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO- 4111-001-02/2014

K/14/008

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań

T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01

lpoc@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli K/14/008 – Realizacja wniosków pokontrolnych z kontroli I/11/003 *Sprawowanie nadzoru przez inspekcje państwowe nad funkcjonowaniem ferm zwierząt futerkowych w województwie wielkopolskim*

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler Zuzanna Kaźmierczak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90995 z dnia 6 sierpnia 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka
kontrolowana Wojewódzki Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Poznaniu, al. Niepodległości 16/18,
61-713 Poznań

Kierownik jednostki
kontrolowanej Jerzy Witczak, Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego

(dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ sposób wykorzystania wniosku pokontrolnego z kontroli I/11/003 przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę ogólną uzasadnia rzetelne poinformowanie NIK o podjętych działaniach i zobowiązaniach w celu realizacji wniosku pokontrolnego, sformułowanego w wystąpieniu pokontrolnym z kontroli I/11/003². W wyniku realizacji tego wniosku powiatowi inspektorzy nadzoru budowlanego zostali zobowiązani do zaplanowania i przeprowadzenia kontroli wszystkich ferm zwierząt futerkowych, funkcjonujących w województwie wielkopolskim, a także poinformowania o ich wynikach i wszczętych postępowaniach administracyjnych. Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego nie nadzorował jednak sposobu wykonania tych obowiązków i nie egzekwował od sześciu powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego zaplanowania kontroli w 25 fermach zwierząt futerkowych funkcjonujących na terenie ich właściwości oraz realizacji zaplanowanych kontroli w 18 takich fermach. Skutkowało to brakiem kontroli w 29 fermach zwierząt futerkowych (19,08% ogółu³), funkcjonujących aktualnie w województwie wielkopolskim.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² W wystąpieniu pokontrolnym NIK z 17 sierpnia 2011 r. wnioskowano o sprawdzenie legalności wybudowania i użytkowania obiektów przez nieobjęte zleceniem NIK podmioty prowadzące fermy zwierząt futerkowych w województwie wielkopolskim.

³ Spośród 152 ferm funkcjonujących w województwie wielkopolskim wg wykazu Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii (stan na 15 września 2011 r.).

III. Wyniki kontroli

1. Pozyskiwanie przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego informacji na temat ferm zwierząt futerkowych funkcjonujących na terenie województwa wielkopolskiego

Opis stanu
faktycznego

Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego, zgodnie z deklaracją sformułowaną w odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne NIK, pozyskał od Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii aktualny, wg stanu na 15 września 2011 r., wykaz ferm zwierząt futerkowych funkcjonujących na terenie województwa wielkopolskiego. Wynikało z niego m. in., że na terenie województwa wielkopolskiego, wg stanu na 15 września 2011 r., były zarejestrowane 153 fermy zwierząt futerkowych (152 funkcjonujące).

(dowód: akta kontroli str. 4-21)

Dane dotyczące liczby ferm zwierząt futerkowych funkcjonujących w poszczególnych powiatach województwa wielkopolskiego, na podstawie wykazu Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, oraz liczby tych ferm według planów kontroli przekazanych przez powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego, obrazuje zestawienie:

L.p.	Powiat	Liczba ferm zwierząt futerkowych funkcjonujących w powiecie wg stanu na 15 września 2011 r., zgodnie z wykazem WIW	Liczba ferm zwierząt futerkowych, funkcjonujących w poszczególnych powiatach, wg planów kontroli pinb
1.	Chodzież	3	3
2.	Jarocin	3	3
3.	Kalisz	1	1
4.	Koło	1	1
5.	Szamotuły	1	1
6.	Śrem	1	1
7.	Złotów	1	1
8.	Konin	1	1
9.	Leszno	2	2
10.	leszczyński	2	2
11.	Wolsztyn	2	2
12.	Gostyń	1	0
13.	Ostrzeszów	3	3
14.	Kępno	2	2
15.	Piła	1	1
16.	Pleszew	4	4
17.	Rawicz	1	1
18.	Września	7	7
19.	poznański	7	7
20.	Krotoszyn	35	27
21.	Gniezno	18	7
22.	Kościan	8	6
23.	Wągrowiec	1	1
24.	Środa Wlkp.	1	1
25.	Oborniki	3	2
26.	czarnkowsko-trzcianecki	2	2
27.	nowotomyski	2	2
28.	Grodzisk Wlkp.	13	13
29.	Ostrów Wlkp.	25	23
	Razem	152	127

(dowód: akta kontroli str. 8-21, 58-65, 67)

2. Stopień realizacji przez powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego planów kontroli ferm zwierząt futerkowych

Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego pismem z 15 września 2011 r. zobowiązał powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego do zaplanowania i przeprowadzenia kontroli legalności wybudowania i użytkowania wszystkich znajdujących się na terenie ich właściwości ferm zwierząt futerkowych, a także poinformowania o wynikach kontroli i wszczętych postępowaniach administracyjnych, jednocześnie wskazując na obowiązek pozyskiwania danych dot. tych ferm od powiatowych lekarzy weterynarii.

(dowód: akta kontroli str. 22)

Polecenie dotyczące ujęcia w planach działań inspekcyjno-kontrolnych nadzoru budowlanego na 2012 r. kontroli zgodności utrzymania i użytkowania ferm zwierząt futerkowych z przepisami prawa budowlanego (ze szczególnym uwzględnieniem hodowli norki amerykańskiej i jenota) skierował również Z-ca Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego w piśmie z 22 listopada 2011 r. O podjęcie działań zmierzających m.in. do poprawy rzetelności nadzoru nad fermami zwierząt futerkowych, a przede wszystkim do zwiększenia liczby kontroli wystąpił także w piśmie z 20 października 2011 r. Wojewoda Wielkopolski.

(dowód: akta kontroli str. 23-25)

W odpowiedzi na polecenie Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego wszyscy powiatowi inspektorzy nadzoru budowlanego (35) przesłali informacje dot. planowanych terminów kontroli ferm zwierząt futerkowych, braku takich ferm na terenie powiatu lub o objęciu kontrolą ferm zwierząt futerkowych w terminie poprzedzającym przesłanie planu kontroli (w tym również na zlecenie NIK).

Spośród 152 ferm zwierząt futerkowych objętych wykazem Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii (wg stanu na 15 września 2011 r.) 22 fermy zostały objęte kontrolą na zlecenie NIK w 2011 r. Z pozostałych 130 ferm zwierząt futerkowych, funkcjonujących w województwie wielkopolskim, kontrole w latach 2011-2012, zaplanowane zostały przez powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego w 93. Powiatowi inspektorzy nadzoru budowlanego nie zaplanowali kontroli w 37 fermach zwierząt futerkowych, w tym w 12 z uwagi na podjęcie kontroli w terminie poprzedzającym przesłanie informacji o planie kontroli.

Kontrole nie zostały zaplanowane w 25 fermach zwierząt futerkowych, w tym:

1) przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Gnieźnie – w 11 fermach zwierząt futerkowych. Powodem niezaplanowania tych kontroli było niepozyskanie, wbrew poleceniu Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego, od powiatowej inspekcji weterynaryjnej wykazu ferm zwierząt futerkowych funkcjonujących na terenie powiatu (wg danych Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii z 1 września 2014 r., nadal zarejestrowanych było 10 ferm, jedna została zlikwidowana w 2013 r.);

2) przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Obornikach – w jednej fermie. Kontrola w tej fermie nie została zaplanowana, gdyż ferma nie została wykazana przez powiatową inspekcję weterynaryjną (z informacji uzyskanej od Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii wynikało,

że wg stanu na 1 września 2014 r. ferma ta figuruje w rejestrze podmiotów nadzorowanych);

3) przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Ostrowie Wlkp. – w dwóch fermach. Kontrole w tych fermach nie zostały zaplanowane, gdyż nie zostały wykazane przez powiatową inspekcję weterynaryjną (z informacji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii wynikało, że wg stanu na 1 września 2014 r. fermy te figurowały w rejestrze podmiotów nadzorowanych);

4) przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Krotoszynie – w ośmiu fermach. W siedmiu z tych ferm kontrole nie zostały zaplanowane gdyż nie zostały wskazane przez powiatową inspekcję weterynaryjną. W jednej fermie powodem niezaplanowania kontroli była niewielka obsada zwierząt (jedna z tych ferm, wg danych Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, na 1 września 2014 r. figurowała w rejestrze podmiotów nadzorowanych);

5) przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Gostyniu – w jednej fermie. Powodem niezaplanowania kontroli w tej fermie było, niepozyskanie, wbrew poleceniu Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego, od powiatowej inspekcji weterynaryjnej wykazu ferm zwierząt futerkowych funkcjonujących na terenie powiatu (ferma ta, wg danych Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii figurowała na 1 września 2014 r. w rejestrze podmiotów nadzorowanych);

6) przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Kościanie – w dwóch fermach, z powodu niewykazania ich przez powiatową inspekcję weterynaryjną (fermy zostały wyrejestrowane w latach 2012-2013).

(dowód: akta kontroli str. 58-65)

Spośród 130 funkcjonujących ferm zwierząt futerkowych, objętych wykazem Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii (z wyłączeniem 22 ferm objętych kontrolą na zlecenie NIK w 2011 r.) powiatowi inspektorzy nadzoru budowlanego przeprowadzili, w latach 2011-2012, kontrole w 85 z nich.

Powiatowi inspektorzy nadzoru budowlanego nie przeprowadzili kontroli 45 ferm zwierząt futerkowych, objętych wykazem Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii. W 20 z tych ferm kontrole nie zostały przeprowadzone pomimo ujęcia tych ferm przez powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego w planach kontroli na lata 2011-2012⁴. Według informacji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii (z 1 września 2014 r.), spośród 45 ferm zwierząt futerkowych, w których powiatowi inspektorzy nadzoru budowlanego nie przeprowadzili kontroli w latach 2011-2012, nadal funkcjonuje 29.

(dowód: akta kontroli str. 52-65)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego nie egzekwował od Powiatowych Inspektorów Nadzoru Budowlanego w Gnieźnie, Obornikach, Ostrowie Wlkp., Krotoszynie, Gostyniu i Kościanie zaplanowania, w latach 2011-

⁴ w przypadku jednej fermy po zaplanowaniu kontroli powzięto informację o jej likwidacji (ferma została wyrejestrowana 22 września.2011 r.); w przypadku drugiej fermy – zawiadomienie o kontroli, z powodu błędnego adresu, nie zostało skutecznie doręczone (kontrolę fermy zaplanowano na 2 października 2014 r.).

2012, kontroli w 25 fermach zwierząt futerkowych, funkcjonujących na terenie ich właściwości. Obowiązek zaplanowania przez powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego kontroli legalności wybudowania i użytkowania wszystkich ferm zwierząt futerkowych znajdujących się na terenie ich właściwości, określony został przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w piśmie z 15 września 2011 r. Dopiero w wyniku kontroli NIK, tj. w sierpniu 2014 r. Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego podjął działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn niezaplanowania kontroli w 25 fermach zwierząt futerkowych przez ww. powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego. W ocenie NIK, zaniechanie to świadczy o braku należytej staranności w wykonywaniu obowiązków przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

Niepodjęcie przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego, w latach 2011-2012, działań nadzorczych mających na celu wyegzekwowanie od ww. powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego zaplanowania kontroli we wszystkich fermach zwierząt futerkowych, funkcjonujących na ich terenie, skutkowało nieprzeprowadzeniem kontroli w 23⁵ z nich (15,13% ogółu).

(dowód: akta kontroli str. 58-65, 93-96)

2. Nierzetelne było również nieegzekwowanie przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego od Powiatowych Inspektorów Nadzoru Budowlanego w Krotoszynie i Ostrowie Wlkp. przeprowadzenia kontroli odpowiednio w: 12 i 6 fermach zwierząt futerkowych, funkcjonujących na ich terenie, pomimo obowiązku w tym zakresie wynikającego z planów kontroli na lata 2011-2012. Spowodowane było to niewiedzą Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego o braku realizacji planów kontroli przez ww. powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego.

W ocenie NIK, w sytuacji tej na uwagę nie zasługują wyjaśnienia Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego, który brak realizacji planów kontroli tłumaczył niedofinansowaniem służb nadzoru budowlanego i niedostatecznym stanem zatrudnienia. NIK zwraca ponadto uwagę, że Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego, informując NIK o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego nie wskazywał na te ograniczenia.

(dowód: akta kontroli str. 79-82, 93-102)

3. Wyniki kontroli ferm zwierząt futerkowych, w tym wszczęte postępowania administracyjne

Spśród 85 ferm zwierząt futerkowych, w których powiatowi inspektorzy nadzoru budowlanego przeprowadzili kontrole w latach 2011-2012, w 67 (78,8% skontrolowanych) nie stwierdzono nieprawidłowości (fermy zostały wybudowane i użytkowane legalnie, na terenie fermy nie stwierdzono obiektów budowlanych lub w trakcie kontroli stwierdzono, że nie jest prowadzona hodowla zwierząt – jedna z ferm została zlikwidowana, a druga zmieniła właściciela).

W 18 fermach zwierząt futerkowych, kontrole przeprowadzone przez powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego wykazały naruszenia przepisów prawa budowlanego, w tym:

⁵ dwie fermy zostały wyrejestrowane 22 września 2011 r.

- w 13 fermach zwierząt futerkowych (15,3% ogółu skontrolowanych) – nielegalne wzniesienie obiektów budowlanych (bez wymaganego pozwolenia na budowę lub zgłoszenia). W dwóch z tych ferm, stwierdzono ponadto brak dokumentów potwierdzających uprawnienia i kwalifikacje osób dokonujących okresowych kontroli obiektów oraz brak protokołów okresowych kontroli;
- w dwóch fermach zwierząt futerkowych (2,4% ogółu skontrolowanych) – brak protokołów okresowych kontroli obiektów i dokumentów potwierdzających uprawnienia i kwalifikacje osób dokonujących kontroli;
- w dwóch fermach zwierząt futerkowych (2,4% ogółu skontrolowanych) - zmianę sposobu użytkowania obiektu bez zgłoszenia lub użytkowanie obiektu przed zgłoszeniem zakończenia robót;
- w jednej fermie zwierząt futerkowych (1,2% ogółu skontrolowanych) - brak ksiąg obiektów budowlanych i dokumentów świadczących o legalności istnienia części obiektów budowlanych.

W wyniku tych kontroli powiatowi inspektorzy nadzoru budowlanego wszczęli 21 postępowań administracyjnych (w 15 fermach zwierząt futerkowych), w tym:

- 18 postępowań administracyjnych dotyczących samowoli budowlanych stwierdzonych w 12 fermach,
- trzy postępowania administracyjne, które dotyczyły: zmiany sposobu użytkowania obiektu bez wymaganego zgłoszenia w jednej fermie, użytkowania obiektu bez zgłoszenia zakończenia robót w jednej fermie oraz legalności istnienia obiektów i utrzymania ich we właściwym stanie technicznym w jednej fermie.

Postępowania administracyjne w sprawie zmiany sposobu użytkowania obiektu bez wymaganego zgłoszenia, a także użytkowania obiektu bez zgłoszenia zakończenia robót, zostały umorzone z uwagi na przywrócenie pierwotnego sposobu użytkowania oraz dokonanie wymaganego zgłoszenia. W fermie, w której prowadzono postępowanie administracyjne dot. legalności istnienia obiektów i utrzymania ich we właściwym stanie technicznym (z uwagi na brak ksiąg obiektów i dokumentów świadczących o legalności istnienia części obiektów budowlanych) dokonano rozbiórki części obiektów budowlanych. Po dokonaniu rozbiórki oraz przedłożeniu żądanych dokumentów przez podmiot prowadzący fermę, postępowanie zostało również umorzone.

Postępowania administracyjne prowadzone w sprawie samowoli budowlanych, stwierdzonych w 12 fermach zakończyły się:

- w dwóch przypadkach ich umorzeniem, po przedłożeniu przez zobowiązanych wymaganych ekspertyz technicznych oraz brakujących dokumentów dot. kontroli okresowych;
- wdrożeniem postępowań legalizacyjnych w czterech fermach;
- częściową legalizacją samowoli budowlanej oraz częściową rozbiórką obiektów w jednej fermie;
- rozbiórką obiektów budowlanych w jednej fermie;
- wydaniem w II półroczu 2013 r. decyzji nakazujących rozbiórkę obiektów budowlanych w dwóch fermach.

Do 12 września 2014 r. prowadzone były nadal dwa postępowania administracyjne (w stosunku do dwóch ferm), głównie z uwagi na wniesione

odwołania od wydanych decyzji, a także nałożenie obowiązku przedłożenia dodatkowych ekspertyz technicznych.

W wyniku kontroli trzech ferm zwierząt futerkowych, powiatowi inspektorzy nadzoru budowlanego sformułowali zalecenia (bez wszczęcia postępowań administracyjnych), które zostały wyegzekwowane podczas ponownej kontroli lub na podstawie weryfikacji dokumentów przedłożonych przez zobowiązanych.

(dowód: akta kontroli str. 83-92)

Na polecenie Z-cy Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego, na podstawie danych pozyskanych od powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego, sporządził i przesłał w czerwcu 2012 r. informację dot. działań kontrolnych w fermach zwierząt futerkowych przeprowadzonych w województwie wielkopolskim. Wynikało z niej, że powiatowi inspektorzy nadzoru budowlanego wszczęli postępowania administracyjne, egzekucyjne oraz wymierzili kary z tytułu nielegalnego przystąpienia do użytkowania w odniesieniu do:

- 29 obiektów, w stosunku do których stwierdzono niewłaściwy stan techniczny,
- 2 obiektów, w których stwierdzono użytkowanie niezgodne z przeznaczeniem,
- 93 obiektów wybudowanych bez wymaganego pozwolenia na budowę.

Pismem z 18 czerwca 2014 r. Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego, w związku z poleceniem Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego⁶, zwrócił się do powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego o wykaz aktualnie istniejących na terenie powiatu ferm zwierząt futerkowych (wskazując, że informacje są w posiadaniu inspekcji weterynaryjnej), informacji o dotychczas prowadzonych czynnościach wyjaśniających i postępowaniach administracyjnych. Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego wyjaśnił, że po ich analizie podejmie dalsze czynności.

(dowód: akta kontroli str. 25-38)

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Poznań, dnia 29 września 2014 r.

⁶ Pismo Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego z 26 maja 2014 r. znak: DIK/INN/073/41/14 w sprawie wyników kontroli doraźnych wytypowanych ferm trzody chlewnej, zwierząt futerkowych i drobiu na terenie czterech województw przeprowadzonych na zlecenie NIK oraz o zaplanowanie i przeprowadzenie kontroli w ww. zakresie

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Zuzanna Kaźmierczak
Starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis